

Beszélő 24. Melléklet Március tizenötödike *

www.demszky.hu/assets/doc/beszelo3.doc

Mire ez a számunk megjelenik, a márciusi tüntetés szenzációját újabb események fogják feledtetni. Március az idusától eltekintve is a csodák hónapja volt 1988-ban; ez a tíz-tizenötezer fős tüntetés csak bevezetője volt a civil politikai társadalom viharos burjánzásának. A Fidesz megfenyegettetése és kitartása,** a Szabad Kezdeményezések Hálózatának demokratikus nehézkességű kialakulása,*** a TDDSZ sikeres szabadságharca, a Bihari, Bíró, Lengyel és Király kizárása nyomán**** elszabaduló párton belüli bírálat, mely április elejére kicsapott a nyilvánosság elé: mindez csak a váza ennek a hangulatnak.

Tatán a nyilvánosság átalakulása a legfontosabb. Éppen a tüntetés visszhangja volt az első eset, amikor az irányított nyilvánosság egy része, nevezetesen az ifjúsági sajtó már nem engedhette meg magának, hogy kövesse, és már nem is akarta követni a hivatalos irányvonalat.

Dossziénkban március 15-éről a sajtóvisszhangot felhasználva számolunk be.

I. Előkészületek

Március 8-i házkutatások (10-i MTI közlemény)

A rendőrség közleménye. Az 1988. március 15-i nemzeti ünnep megzavarására felhívó röplapok és egyéb kiadványok felkutatása ügyében a Budapesti Rendőr-főkapitányság illetékes szervei több személynél helyiség-ellenőrzést tartottak. Az előkerült röplapokat és az elkészítésüket szolgáló eszközöket lefoglalták. Az intézkedés kapcsán érintett Bokros Péter, Demszky Gábor, Gadó György, Grawátsch Péter, Nagy Jenő, Solt Ottilia budapesti lakosok ellen az eljárás folyamatban van. Tömörségből jeles; mindazonáltal valójában röplapot nem, "egyéb kiadványt" annál bőségesebben talált a hatóság. A szamizdat fennállása óta legnagyobb házkutatási hullám kisbuszszámra produkálta a könyvet, folyóiratot.

A FÜGGETLEN SAJTÓ MUNKATÁRSAINAK FELHÍVÁSA MÁRCIUS 15-E ALKALMÁBÓL

A demokratikus ellenzék a hatóság megfélemlítési kísérletei ellenére az idén is részt vesz a hagyományos március tizenötödikei független felvonuláson, a szabad sajtó ünnepén, és erre hívja fel a szabad szó minden hívét.

Demonstrálni kívánjuk, hogy a 140 évvel ezelőtti magyar demokratikus forradalom követelései még mindig nem teljesültek. A sajtószabadságot, a népképviselői országgyűlést és a

parlamentnek csakugyan felelős kormányt még ki kell vívni. Nem valósult meg az ország igazi függetlensége sem.

Üdvözlétünket küldjük a demokráciától megfosztott összes kelet-európai népnek. Kifejezzük együttérzésünket az elnyomott román néppel. Követeljük, hogy adják meg az erdélyi magyaroknak az (őket megillető kulturális és politikai jogokat).

Kérünk mindenkit, hogy a tavalyihoz hasonló fegyelmezettséggel vegyen részt a békés felvonuláson. Találkozunk délben a Március 15. téren, Petőfi szobránál. Mivel március tizenötödike sajnálatos módon még mindig nem munkaszüneti nap, javasoljuk, hogy minél többen vegyenek igénybe szabadnapot.

II. Három beszámoló

Ismét az MTI vegykonyháján készült a tömör egyenkoszt a sajtó számára. A lepedőnyi mellébeszélés közepette még csak új bekezdést sem nyitott a hírügynökség. S még ebben is követte az előírást minden napilap.

"...Néhány ezer fiatal végigjárta az emlékhelyeket, felkereste a Batthyány-örökmécsest, Kossuth Lajos szobrát, Bem tábornok Duna-parti bronzalakját, Táncsics Mihály emlékművét. Dalokkal, versekkel idézték fel a forradalom és szabadságharc történeteit, alakjait, rögtönzött beszédek hangzottak el az akkori történelmi események máig ható tanulságairól, a mai helyzetben szükséges reformokról, a demokrácia kiszélesítését célzó tennivalókról. Kisebb csoportok kísérletet tettek arra, hogy az ünneplő fiatalokat megnyerjék sajátos politikai céljaik számára:"

Élvezzünk végig egy másik, kevésbé tömör, ám annál titkosabb hivatalos beszámolót. A nyilvános és a titkos jelentés között egyetlen hasonlóság fedezhető csak fel: nem képesek kimondani a számot, hogy hányan tüntettek.

MSZMP Budapesti Bizottsága Budapest, 1988. március 15.

Agitációs és Propaganda Osztály,

INFORMÁCIÓS ÖSSZEFOGLALÓ a március 15-i eseményekről

1. A fővárosban a március 15-e alkalmából szervezett központi ünnepségek rendben lezajlottak. A Petőfi-szobornál a vártnál kevesebb, közel kétezer fős tömeg vett részt a koszorúzási ünnepségen. A múzeum kerti nagy gyűlésre mintegy tízezer fős létszámban jöttek össze a fővárosiak, többnyire fiatalok, fiatal felnőttek. A KISZ KB titkárának* beszédét tetszés fogadta, rövidségét és az alkalomhoz illő fiatalos lendületét emelték ki; az ünnepi műsor színvonalát és szolid látványosságát méltatták a jelentések. A Múzeum körút hangosítása ez alkalommal is kritikát kapott. Az ünnepi műsort kisebb, láthatóan szervezett csoportok ütemes tapsolással próbálták megzavarni - sikertelenül. Hatásukat többen a nem elégséges hangosításnak tulajdonítják. A nagygyűlés után a tömeg lassan eloszlott.

A kerületi pártbizottságok által szervezett koszorúzási ünnepségek a fővárosban található 48-as emlékhelyeknél mindenütt rendben és méltó körülmények között történtek.

2. A Múzeum kertből sokan fél egyre átmentek a Március 15. térre, ahol összesen 3-5 ezer ember gyűlt össze. A Petőfi-szobor előtti tömegben az ellenzék kemény magjához tartozó vezetők és aktivisták, például a "Demokrata" című illegális kiadvány 12 pontját tartalmazó, fénymásolással készült röpcédulát, "1848-1849" feliratú és a régi Kossuth-címet ábrázoló nyomdai úton előállított röpcédulát, valamint Keszthelyi Zsolt fénymásolt fényképét adták kézről kézre. A szobor körül letűzdelt kis papírzászlók közül kiszedték a pirosakat, a nemzeti színű zászlók némelyikén "diktatúra nélküli Magyarországot, sajtószabadságot, egyesülési szabadságot" feliratokat lehetett olvasni. A tömeghez Kis János filozófus, a "Beszélő" című illegális lap szerkesztője intézett néhány szót, demokratikus Magyarországot követelt és éltette a független demokratikus ellenzéket. A szobor talapzatán virágcsokrot helyeztek el, "demokratikus ellenzék" felirattal.

Innen egy kibontott nemzeti színű zászlóval indultak el egy kisebb ellenzéki csoport felhívására. A Petőfi-szobortól a Régiposta utcán, a Vörösmarty, a József nádor és az Engels tér érintésével a Bajcsy-Zsilinszky úton, majd az Alkotmány utcában a parlament előtti Kossuth-szoborhoz vonultak. Menet közben a tömeg - amely zömében tízen- és huszonévesekből állt - kitapsolta a rendőröket, megtapsolta az integetőket, alkalmanként "Aki magyar velünk tart" felkiáltással próbálta csatlakozásra bírni a báméshkodókat. A tömegben erősen ellenséges hangulatú csoportok is voltak. A felvonulás közben leggyakrabban a "Demokráciát, demokráciát!" felkiáltásokat lehetett hallani. Az első sorban vonulók a Bajcsy-Zsilinszky útra érve három transzparenst bontottak ki: "Sajtószabadságot", "Egyesülést szabadságot" és "Valódi reformokat" felirattal.

A Kossuth térre izgatott hangulatban, élénk tapsolás közepette érkeztek. A szobor talapzatára 25-30 fős csoport állt fel. Itt egy kézi hangosítóval Tamás Gáspár Miklós beszélt. A beszéd főbb elemei: "alkotmányos rendet, új választásokat, parlamentnek felelős kormányzatot, sajtószabadságot, egyesülési szabadságot, nem szabad megelégedni a diktatúra legtorzabb formáinak lenyesegetésével, valódi demokráciát, meg kell védeni az erdélyi magyarságot, a tehetetlen kormány mondjon le: "A szervazók jelszavakat követő tapsok után nyugalomra és fegyelmezett vonulásra szólították fel a tömeget. Kedvezően reagáltak arra, hogy a parlament előtt felvonva látták az állami zászlót. A Himnusz eléneklése után az Alkotmány utcán és a Rosenberg házaspár utcán keresztül a Batthyány örökmécseshez vonultak. Ott az "elnökség" ismét elhelyezkedett az emlékmű talapzatán, s Hodosán Róza hangosbeszélőn felolvasta, az elmondása szerint reggel letartóztatott Demszky Gábor beszédét. Ennek főbb elemei: "a pártállam válságba sodorta az országot és a vezetés képtelen kiutat mutatni; a pártállamot, a nem emberarcú szocializmust fel kell váltania alkotmányos jogállammal; szabad választásokra és valódi parlamentáris demokráciára van szükség; követelik az egyesülési szabadságot, a sajtószabadságot, a Duna-menti népek összefogását és szolidaritását, mert a szabadságot csak közösen lehet ki vívni: A tömeg ütemesen skandálta a jelszavakat és azt, hogy "Ezt akarjuk!" A szónok körül csoportosult az el ellenséges ellenzék** több ismert aktivistája, közöttük Kis János, Könczöl Csaba, Kőszeg Ferenc, Tamás Gáspár Miklós és Szilágyi Sándor. A jelszavakat ők kiabálták be a tömegnek. A szónokot szavaló és tapsoló csoportok támogatták. A szélsőséges tartalmú beszéd után a teret sokan elhagyták.

A szervezők utasításait követve a tömeg a Szt. István körúton, a Margit-hídon keresztül a Bem térre vonult. Létszáma addig kb. ezerre csökkent. A kerületi pártbizottság kezdeményezésére az érkezőket a népfront nevében köszöntötték, de ez nemtetszést váltott ki. A Bem-szobornál Pákh Tibor mondott hosszadalmas és uszító jellegű, szovjetellenes beszédet, amelyet közbekiáltásokkal megzavartak, s a tömeg többsége lehurrogta. Az itteni megmozdulás végül is

nem érte el célját. A résztvevők a Batthyány térre vonultak, ahol a Himnusz és a "Székely himnusz" énekelték el. Ezt követően széteszlottak. A Kölcsey-szobor talapzatáról bejelentették, hogy 19 órakor találkoznak a Petőfi-szobornál, illetve, amíg a letartóztatottakat nem engedik ki, nem mennek haza. Az ekkor már csak 7-800 fős tömeg incidens nélkül széteszlott.

A spontán megmozdulások szervezőit az óvatos mérték tartásra törekvés jellemezte. A KISZ KB által szervezett akciógárda ellátta feladatát. A rendőri erők fellépésére, erőszak alkalmazására nem került sor.

3. Este 20 óra körül egy kisebb, néhány száz fős csoport kísérletet tett a rend megzavarására. Megmozdulásukat nem sikerült tömegessé tenni annak ellenére, hogy a Petőfi-szobortól a Várba vonultak, majd onnan ismét a Bem térre mentek. Rövidesen feloszlottak. Rendőri beavatkozásra nem került sor.

4. A különböző nyugati hírügynökségek (AP, AFP, Reuter, BBC és a SZER) tudósításaikban részletesen foglalkoznak a március 15-ét megelőző rendőrségi intézkedésekkel. Beszámolnak az illegális kiadványok lefoglalásáról, majd - ellenzéki forrásokra hivatkozva - Haraszti Miklós őrizetbe vételéről és bántalmazásáról, valamint négy ellenzéki személy - Demszky, Haraszti, Solt Ottilia és Molnár Tamás - letartóztatásáról.

A BBC utalt a lefoglalt kiadványok tartalmára, s kiemelte, hogy a hatóságok nem akadályozzák meg az évforduló alkalmából tartott felvonulásokat.

Dr. Bródy Péter

Egészítsük ki a reggel öttől este tizenegyig letartóztatott személyek listáját: Gadó György, Nagy Jenő, Pálincás Róbert és Rác Sándor is kapott egy-egy magánzárkát a Gyűjtőfogházban.

Végül: egy legkevésbé sem hivatalos beszámoló az Egyetemi Lapok* április 5-i számából.

NYILVÁNOS MÁRCIUS

"avagy virág vagy te, hazám ifjúsága"***

Ott voltam. Jelen lehettem aznap délután, és vonultam én is. Kergetőztek a gondolataim. Hogyan szolgálhatom legjobban a célt? Ha tapsolok ütemesen, ráhangolódva a körülöttem lévők szellemi hullámhosszára, kipirulva kiáltom a jelszavakat, vagy ha higgadtan teljesítem a zsurnaliszta kötelességét, és gyűjtöm az élményeket, a benyomásokat, horgy továbbadhassam. Soha korábban nem éreztem tömegben ezt a felelősséget - s annak tudatát -, mint aznap. Körülnézek. Lázarcok. Valami történik. Valami történt. A vonulók nagy része egyetemista, főiskolás. Vannak szülők karon ülő gyermekekkel, s van öregember. "Nem gondoltam volna, hogy még egyszer..." mondja.

Rendőrbusz. Elhaladunk mellette. Tapsolunk, gúnyos nevetések. Eszembe jut egy néhány év előtti szám: "Szabad vagyok - mondta a majom a rácsnak. - Én nem - mondta a rács-, engem majmok közé zárnak!" elhessegetem a képet.

A sor elején transzparenszek: "Valódi reformokat", "Sajtószabadságot", "Egyesülési szabadságot". "Ezt akarjuk!" - válaszolunk, mikor az előrébb állóktól megtudjuk a feliratok

szövegét. "Demokráciát!" - szakad föl egy torokból. Aztán ezrekéből. Fordulunk, szemközt a Parlament. Valami bizsereg bennem. Milyen érzés lehet most odabenn? Az utca mindkét oldalán emberek az ablakokban. Néznek, integetnek, csodálkoznak.

Ünnepi beszéd a téren. Másként szól. Másként gondolkodik. Egyet lehet vele érteni. Vitatkozni lehet vele. Beléfojtani a szót - sportszerűtlen. tapsolok - tetszik. Van akinek nem. Indulunk - békésen, ahogy a beszélő kérte. Örökmécses. Énekelünk - kicsi a repertoár. Kodály országa? Tudnánk mást is, csak ezek ivódtak belénk. Más ez, mint amikor a hangszóróból recseg. Túl kellene énekelni a hirtelen áradó zenét. "Kapcsolják ki!" - elhalkul, vagy csak azt hiszem.

Beszéd: "Duna menti népek összefogása, szolidaritás..." Összeszorul a torkom - ez már nem politika. Évszázados álom. Alig múltam húsz. Meg érem-e" Vannak, akik nem lehetnek köztünk: határon innen és túl! Vannak játékszabályok. Játékszabályok? Ismerős arcok és ismeretlenek.

Szabó Zoltán írja: "A sokaság akkor, ott, az egyént szabadítja fel. Vagyis nem a tömegszuggesztió születik meg, hanem az ellenkezője. A tömegtől az egyén személyes örendelkezési jogát kapja meg, személyisége szabadul fel. Ez dönt, vagyis az egyén "a maga ura lesz", "utólag mindenki tömegről beszélt... Pedig a legfurcsább az volt, hogy amikor körülnéztem láttam, hogy mindenki egyedül van. Mindenki egyedül döntötte el, hogy milyen jelszót kiabáljon ő is, melyiknél hallgasson, hogy egyáltalán jelen legyen-e: (Századvég, 1987. 4-5. 301-302. old.)

Végiggondolom, megértem. Már a Margit-hídon megyünk. Bem-szobor. Zavaros beszéd, helyenként szélsőséges hangnem.*** Moraj, a tömegben, majd egy kórus: "Hagyd abba! Hagyd abba!" Megdöbbenek. A józanság példája mértékadó: ne legyen támadási felület! Felnőtt egy új nemzedék, aki fakultatív módon demokráciát is tanult?! Már nem csupán jelszó - de jel a homlokokon. Petőfi idézett "virága" kinyílt ezen a napon, s nem ama "másik" Nap fényére, de önnön szellemének sugarától. Batthyány tér. "Köszönjük, hogy eljöttetek!" - hangzik a szobor talapzatáról. Indulok a metróhoz, arra gondolok, hogy valami megváltozott. S már tudom, ha írok róla, képtelen leszek a sajtó tisztas távolságtartásának nyelvén beszámolni a történekről. Valami megváltozott odabenn a fejemben. Lehiggadtan egy dolog foglalkoztat változik-e valami idekint?!

Szántó T. Gábor

III. A beszédek

Kis János (Március 15-e tér)

Barátaim! Száznegyven évvel ezelőtt ennek a városnak az ifjúsága az utcára vonult, mert sajtószabadságot akart, szólás- és gyülekezési szabadságot akart, állampolgári jogegyenlőséget népképviselőket és felelős kormányt akart. Azóta sokat változott a világ de ezekért a célokért még mindig az utcára kell menni. Ezért mi most itt vagyunk.

Az utolsó néhány évben ez az ország megtanulta, hogy nincs jólét szabadság nélkül, nincs anyagi biztonság jogi biztonság nélkül, nincs haladás demokrácia nélkül. Éljen a demokratikus

Magyarország!

Tamás Gáspár Miklós (Kossuth tér)

Magyar honpolgárok!

Nem egy, hanem három forradalom (az 1848-i, az 1918-i és az 1956-i) próbálta már elérni ugyanazokat a célokat: szabadságot a nép beleegyezésén nyugvó jogrendet, egyenlő jogokat, nemzeti függetlenséget a választott parlamentek felelős kormányt - s ezzel helyet a civilizált nemzetek közösségében. Ezekről a céloktól ma is távol vagyunk. A diktatúra legtorzabb kinövéseinek lenyesegetése nem elég. A magyar nemzet ma legalább annyit kíván, mint 140 évvel ezelőtt. Mi békés átmenetet óhajtunk ez csak egyféleképpen lehetséges: választásokkal. Az önmagukat kinevező kormányzatok ideje lejárt. Új alkotmánnyal és szabad választásokkal kell megteremteni a modern magyar demokráciát. A nép bizalmát elvesztett vezetők mondjanak le. A nemzet higgadt és erős politikai akarata megteremtheti a szükséges intézményeket: a szabadság intézményeit. Ezt nem lehet rendőri és katonai eszközökkel megakadályozni. Tiltakozunk ma hajnalban őrizetbe vett barátaink fogva tartása ellen. Egyenesítsétek ki gerinceteket! Merjete! Követeljete! Állítsuk meg a válságot! Védjük meg az erdélyi magyarságot! Éljen az ellenzék! Éljen a magyar szabadság!

Demszky Gábor beszédét, kényszerű gyűjtőfogházi távolléte miatt Hodosán Róza olvasta fel. (Batthyány-örökmécses, részlet)

"Nem szabad tovább hallatni, ki kell mondanunk, hogy a szovjet típusú diktatúra válságba sodorta az országot, és nem kínál kiutat.

De mi nem robbanást akarunk hanem radikális fordulatot, erőszakmentes átalakulást. A párt túlhatalmának korlátozását, valódi parlamentarizmust! Ehhez új választások kellenek, melyekkel létrehozandó az új népképviselő.

Végül egy olyan beszédből is közlünk részleteket, mely, miután március tizenötödike eszméi mellett hitet tett, bírálta a felvonulást.

Csengey Dénes beszédét a Ráday Kollégiumban olvasta fel, a tüntetés után, s nagyrészt olyan közönség előtt, amely maga is részt vett a felvonuláson. A szövegből világossá válik, hogy a Magyar Demokrata Fórum szervezőinek álláspontját fogalmazza meg.

Nyilvánvaló hogy egy nemzeti ünnep kereteit kiszabni, tartalmát megadni és elbírálni a nép és a nemzet, nem pedig a rendőrségi illetékességi körébe tartozik. De mégis azt kell mondanom, hogy ebben az ingerelt és ingerült helyzetben beteg léleknek beteg lélek a párja. Egy, amelyik félelmében berácsolná a jeles napot, és egy, amelyik ugyanezen a jeles napon kényszeresen gumibotnak akarja vinni azokat a világos követeléseket, amelyeknek pedig nem az utcán, hanem a magyar parlamentben van a helyük, mégpedig január elsejétől december harmincegyedikéig.

Híre terjedt országszerte hogy a Magyar Demokrata Fórum szervezői tüntetést hirdettek meg a mai napra. Abban a helyzetben vagyok, hogy közölhetem: ez nem igaz. A Demokrata Fórum nem szervez semmilyen megmozdulást, és nem is vesz részt semmilyen megmozduláson. Nem azért, mintha elhárítaná, elutasítaná március 15. ihletét. Hanem mert ki akarja ragadni céljait és programját a beteg lelkek e rossz erőteréből. (...)

Aki ma az utcaköveket vörös színűnek akarja látni, az dolgozzon cinóberrel vagy míniumfestékkel. Nincs fölösleges vérünk. És főleg nincs időnk. Ha itt most két hétre leállnak a gyárak, az ország a középkorból kezdhet kikapaszkodni. Nincs időnk. Van hazánk, van népünk, vannak demokrata eszméink. Ezek pedig nem arra valók, hogy ma előadjuk őket az utcán. Hanem hogy megvalósítsuk holnap, holnapután, azután. "

Lapunk támogatta a felvonulást, olvasóinkat nyilván érdekli, hogyan vélekedünk Csengey Dénes bírálatáról.

A sokszínűség jeleként vesszük tudomásul egy politikai csoportnak a miénktől eltérő nézetét. Ha a Demokrata Fórum szervezői a tüntetést időszerűtlennek vagy túlságosan kockázatosnak a maguk részvételét a tüntetésben célszerűtlennek tartják, ez jogos politikai álláspont. Igaztalan és a demokratikus folyamatra káros volna ezt az álláspontot moralizáló módon a bátorság és gyávaság fogalmaival megítélni, vagy arra következtetni, hogy a március 15-i követeléseknek kevésbé hívei, mint a felvonulók.

De a moralizáló vádaskodást a demokratikus folyamat minden résztvevőjének el kell hagynia. Politikai tényként kell tudomásul venniük a tüntetés ellenzőinek is, hogy mások viszont éppen a békés, de nyílt és tömeges nyomásgyakorlásban bíznak, attól várják a társadalom izmosodását és a hatalom belátásainak érlelődését. Aki baráti bíráló, abból kell kiindulnia, hogy a felvonulókat is a haza és a nép iránti felelősség mozgatja, s hogy éppoly kevésbé vannak elbolondítva sötét erők által, mint maga a bíráló. A más véleményen levőt vérfürdőtől, az ifjúság lefejezésétől, az értelmiség internálásától sem visszariadó kényszeres és beteg léleknek nevezni: ezt a stílust hagyjuk meg az érvek nélkül maradt hatalomnak.

"Vannak demokrata eszméink." Valósítsuk meg őket, és ne csak holnap, holnapután és azután.

TALÁLKOZUNK 1989 -BEN

.

Farkas Vladimir levele az AB
Kiadó vezetőjéhez

Demszky Gábor kérésének teszünk eleget, amikor közöljük Farkas Vladimir hozzá intézett levelét. Az AB Kiadó vezetője jelenleg kutatói ösztöndíjjal külföldön tartózkodik. Elutazásáig nem volt rá módja, hogy az általa szerkesztett AB Hírmondóban adja közre F. V. írását, így szerkesztőségünket kérte meg publikálására. A levél írója által felajánlott interjú,* tudomásunk szerint, időközben elkészült.

Olvasóinkat arra kérjük, amennyiben olyan adatok vagy dokumentumok állnak rendelkezésükre, amelyek pontosabb képet adnak a levélíró és más magas rangú ÁVH-vezetők magatartásáról, keressék meg lapunk bármelyik szerkesztőjét.

Demszky Gábor Budapest V.
Bajcsy-Zsilinszky út 62.
Tisztelt Demszky Úr!

Az AB és az ABC budapesti független kiadóknál megjelent a Kanadában élő Faludy György Pokolbeli víg napjaim című könyve. A könyv 390. oldalán az alábbiak olvashatók: "Kenedi... például elmondta, hogy Farkas Vladimir, az ÁVO egyik vezetője - Farkas hadügyminiszter fia -

kedvenc szórakozásának tekinti, ha a rabok szájába vizek, de előzetesen kivereti az illetők fogait."

Ennek az idézetnek a valóságtartalma kimerül abban, hogy 1949-től az államvédelmi szervek egyik vezető munkatársa voltam (legmagasabb munkaköri beosztásom főosztályvezető, rangom alezredes volt, emellett tagja voltam az ÁVH kollégiumának és pártbizottságának) és az apám Farkas Mihály egykori honvédelmi miniszter a hazai hírhedt "trojka" tagja volt.

Az idézet tartalma ezen túlmenően legenda, tévhit vagy tudatos rágalom, amelynek semmiféle objektív alapja nincs.

Ezért kérem, hogy politikai kibontakozási programjukhoz híven ezt a levelemet minden változtatás nélkül a rendelkezésére álló módon hozza nyilvánosságra.

A tisztázás érdekében kész vagyok egy interjú keretében is szembenézni olyan élő tanúval (természetesen a könyv szerzőjét is beleértve) vagy más hitelesnek minősíthető olyan bizonyítékkal, aki, illetve amely Ön szerint az általam rágalomnak minősített tényállítás hitelességét megerősítené és ezzel az én nyilatkozatom hamis voltát leleplezné.

Azt hiszem, az nem képezheti vita tárgyát, hogy a bizonyítási kötelezettség ebben a konkrét esetben is a könyv szerzőjét, illetve a felelős kiadót terheli.

Remélem, hogy a levelemben foglaltak célját helyesen értelmezi és ennek megfelelően kérésemnek eleget tesz.

Állásfoglalásáról várom mielőbbi szíves értesítését.

Budapest, 1988. február 16.

Tisztelettel: Farkas Vladimir